

УДК 355.65

С. А. Горєлишев, О. Г. Бондаренко, Д. С. Баулін, А. А. Побережний

ТЕХНІЧНЕ ТА ТИЛОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Проведено аналіз проблемних питань, пов'язаних з технічним та тиловим забезпеченням частин і підрозділів Національної гвардії України. Запропоновано основні шляхи вирішення цих проблем. Для аналізу використано досвід військовослужбовців, що виконують обов'язки у складі бойових підрозділів.

Ключові слова: технічне забезпечення, тилове забезпечення, Національна гвардія України.

Постановка проблеми. Починаючи з розпаду Радянського Союзу, Збройним Силам (ЗС) України, внутрішнім військам МВС України та іншим військовим формуванням керівництво країни не приділяло належної уваги. Їх фінансування проходило за залишковим принципом і на мінімальному рівні. Його ледве вистачало для виплати грошового утримання військовослужбовцям, і питання про який-небудь подальший розвиток не порушувалися. Через нестачу коштів не проводилися навчання та практичні стрільби, а військовослужбовці у кращому випадку тренувалися на тренажерах.

У цілому проблеми військових формувань України були відомі, але який їхній масштаб і які будуть наслідки – оцінити було неможливо. Останні події у країні підтвердили реальний стан справ. Збройні Сили, внутрішні війська, на базі яких була сформована нова структура – Національна гвардія (НГ) України, виявилися практично не готові до виконання службово-бойових завдань (СБЗ). Спочатку забезпечення військових частин було організовано на низькому рівні.

Як заявляє у своєму виступі Президент України, “Проведення антитерористичної операції на Сході України показало повний розвал системи тилового забезпечення, яке було знищене за останні 10 років... Відсутність якісних елементів постачання, неефективна логістика, відсутність матеріально-технічного забезпечення – все це приходиться вдосконалювати на ходу” [1].

Важливість розв'язання цієї проблеми є очевидною, оскільки “... любая блестяще разработанная операция без соответствующего тылового и материально-технического обеспечения останется только красивыми стрелами на бумажной карте...” [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначеній проблематиці було присвячено

низку публікацій, в яких висвітлювалися питання практики і теорії забезпечення військових формувань.

У наукових працях [3, 4, 5] проведено узагальнення досвіду технічного та тилового забезпечення обмеженого контингенту радянських військ в Афганістані, що дозволяє зробити певні висновки щодо організаційно-штатної структури тилу, можливостей організації забезпечення у специфічних кліматичних умовах.

Аналіз досвіду контртерористичної операції на Північному Кавказі [5–8] засвідчив, що особлива увага у цій військовій кампанії приділялася організації польового побуту екіпажів бойових машин і дрібних команд, що діють у відриві від своїх частин. Також стало ясно, що успіх у досягненні військових цілей дедалі більше визначається не тільки технічною оснащеністю військ у цілому, але й екіпіровкою окремого військовослужбовця, вдосконаленню якої необхідно приділяти найпильнішу увагу.

Основні аспекти і напрями розвитку технічного та тилового забезпечення угруповань збройних сил США як виду забезпечення бойових дій сформульовані у [9, 10].

Сучасні питання вдосконалення системи технічного та тилового забезпечення службово-бойової діяльності Національної гвардії України розглянуто у публікаціях вітчизняних науковців [11, 12, 13]. У праці [14] розглянуто проблеми організації певних видів забезпечення за умови спільного залучення підрозділів (сил) різних силових відомств до проведення спеціальної операції із знешкодження незаконних збройних формувань (НЗФ), створення єдиної системи забезпечення та управління нею.

Підсумовуючи викладене вище, можливо дійти висновків, що проблеми забезпечення підрозділів залишаються актуальними і

© С. А. Горєлишев, О. Г. Бондаренко, Д. С. Баулін, А. А. Побережний

потребують подальшого вдосконалювання у сучасних умовах.

Мета статті – аналіз проблем забезпечення частин та підрозділів Національної гвардії України під час виконання СБЗ і визначення шляхів, які пропонуються для їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. На момент створення Національна гвардія України не мала достатнього досвіду організації технічного та тилового забезпечення службово-бойової діяльності (СБД).

Аналізуючи досвід виконання СБЗ, можна визначити основні проблеми забезпечення частин та підрозділів НГ України, що діють у відриві від місць постійної дислокації.

Проблема організації технічного обслуговування бойової техніки і озброєння, їх своєчасного ремонту та евакуації являє собою одну з найважливіших проблем у загальній кількості заходів СБД підрозділів.

Під час виконання СБЗ було виявлено низку негативних моментів, усунення яких є основоположним для вирішення цієї проблеми, зокрема:

– відсутність засобів евакуації та машин технічного обслуговування (МТО) для ремонту бронетехніки;

– відсутність спеціалізованих ремонтних майстерень для відновлення бронетехніки;

– відсутність достатньої кількості запасних частин для ремонту озброєння та військової техніки, у тому числі й стрілецької зброї;

– низька укомплектованість ремонтних підрозділів автотехнічним майном, комплектами запасних частин до автомобільної та бронетанкової техніки і витратними матеріалами та інструментом;

– низький рівень підготовки фахівців-ремонтників;

– низький рівень особистої відповідальності водіїв автомобілів та членів екіпажів БТР за виконання вимог правильної експлуатації закріпленої техніки і проведення її поточного обслуговування.

Важливість цих моментів визначається, в першу чергу, тим, що забезпечення підрозділів НГ України новою бойовою технікою на цей час недостатнє і здійснюється, головним чином, у ході підготовки до проведення спеціальної операції або у період тривалих оперативних пауз. Під час виконання СБЗ надходження до військових частин озброєння і бойової техніки із заводів промисловості практично не

проводиться. Тому відновлення пошкодженої техніки і швидке повернення її для експлуатації є найбільш суттєвим, а часом і єдиним джерелом поповнення втрат. Підтвердження цього факту можна знайти і в історії.

У праці [15] наведено статистику Курської битви – із 617 танків 1-ї Танкової армії, що вийшли з ладу в період з 3 по 20 серпня 1943 р., 539, або 87 %, були відновлені. Усього ж за роки Великої Вітчизняної війни ремонтно-відновлювальні органи відремонтували майже у 4,5 раза більше танків і самохідних артилерійських установок, ніж було їх випущено промисловістю. Під час військового конфлікту між коаліцією арабських країн та Ізраїлем у 1973 р. [16] ремонтні підрозділи ізраїльської армії за одну ніч зуміли відновити 20 танків, що склало майже 30 % від пошкоджених. У ході Афганської війни завдяки чіткій роботі ремонтних підрозділів обмеженого контингенту радянських військ з 5 270 одиниць пошкодженої бронетехніки евакуювали понад 4 000, відремонтувавши із них понад 2 750 [4]. У війні на Північному Кавказі комплексні ремонтно-відновлювальні органи, які були сформовані на базі трьох округів, дозволили охопити ремонтом і евакуацією 80–90 % бронетехніки, що вийшла з ладу [7].

Проте на цей час ремонтні підрозділи НГ України (і ЗС України) виявилися не готові здійснювати ремонт пошкодженої техніки у достатніх обсягах. Причина цього – відсутність повноцінної організації штатних ремонтно-евакуаційних підрозділів, їх укомплектованості досвідченими фахівцями та необхідними засобами.

Особливу увагу варто приділити мобільним підрозділам, оскільки основні роботи з відновлювання техніки проводять у тактичній ланці. Необхідно найближчим часом укомплектувати ремонтні органи НГ України (від лінійного батальйону включно) достатньою кількістю рухомих засобів технічного обслуговування (ТО) і ремонту озброєння та військової техніки (ОВТ), засобами евакуації або використовувати для ТО і ремонту ОВТ НГ України наявні ремонтні засоби ЗС України (в умовах спільного розташування на місцевості). Ремонтні органи у батальйонах повинні мати техніку та верстатний фонд, які дозволяли б проводити складний ремонт техніки і, що найголовніше, відновлювати агрегати.

Для оперативного забезпечення ремонтних підрозділів необхідними матеріалами, запасними частинами пропонується передбачити створення рухомої (мобільної) складської бази з можливістю її розгортання у безпосередній близькості з районами розташування ремонтних органів. Вирішення цієї проблеми можливе завдяки налагодженню взаємодії зі складами та ремонтними органами ЗС України, а також з ремонтними підприємствами, що спеціалізуються на ремонті озброєння.

З огляду на підвищення технічної та технологічної складності ОВТ зростає важливість високого рівня професійної підготовки особового складу, наявності можливості постійно його підвищувати. Простіше кажучи, нинішньому "мобілізованому" довірити такі питання неможливо, або ж його треба цьому якісно навчати. Для цього необхідно збільшити кількість фахівців технічного забезпечення з метою їхнього додаткового залучення для надання допомоги водіям (екіпажам) у проведенні відповідних видів ТО, збільшити термін між ротаціями фахівців, обмежити їхню кількість, проводити ротацію разом зі штатним ОВТ.

Не менш важливою є і проблема технічного оснащення частин і підрозділів НГ України сучасними зразками бойової техніки, озброєння та засобами індивідуального бронезахисту.

На наш погляд, ця проблема є найскладнішою, і її вирішення потребує великих фінансових вкладень. Під час виконання СБЗ були виділені такі негативні моменти:

– недостатня забезпеченість сучасними зразками озброєння та засобами індивідуального захисту;

– зразки, які перебувають на озброєнні, не відповідають сучасним вимогам (наприклад, більшість бронежилетів має низький клас захищеності, більша частина нічних приладів спостереження старого покоління, і їх акумуляторні батареї у непрацездатному стані);

– недостатня кількість засобів зв'язку та зарядних пристроїв до них;

– деякі зразки озброєння (зокрема, 23-мм ЗУ-23-2) конструктивно не передбачені для захисту особового складу обслуги, крім цього вони мають демаскувальні ознаки та вразливість;

– на артилерійських та мінометних системах використовуються застарілі зразки прицільних пристроїв;

– бракує тепловізорів та приладів нічного бачення, що не забезпечує належного рівня виявлення цілей та ведення ефективного вогню, особливо вночі.

Українська армія в основному використовує ті зразки ОВТ, які дісталися ЗС України та НГ України ще з радянських часів. Причому це справедливо для всієї номенклатури ОВТ – від стрілецької зброї до літаків. Тобто до всього іншого додається проблема моральної застарілості існуючого ОВТ.

Цю проблему потрібно розглядати у двох аспектах: модернізація існуючих зразків ОВТ і доведення їх до сучасних вимог, а також розроблення новітніх зразків озброєння підприємствами оборонної промисловості України або закупівля зразків іноземного виробництва. Як переконує світовий досвід, шляхом модернізації тактико-технічні характеристики значної частини ОВТ можуть бути доведені до сучасного рівня, а фінансові витрати зменшені у кілька разів порівняно з виготовленням нової техніки. У багатьох країнах модернізація розглядається як один із основних методів технічного забезпечення збройних сил.

Так, для стрілецького озброєння можлива модернізація існуючих зразків шляхом обладнання їх універсальними кріпленнями для установки спеціального обладнання. Закупівля нового стрілецького озброєння вітчизняного або іноземного виробництва потребує вивчення і вирішення питання щодо забезпечення відповідними видами боєприпасів, розгортання вітчизняного виробництва боєприпасів калібрів 5,45×39, 5,56×45, 7,62×51 і 7,62×54.

Питання забезпечення бронежилетами військовослужбовців полягає у виготовленні та закупівлі бронежилетів як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва відповідного класу захисту. Проте основним завданням є проведення натурних випробувань за оцінкою балістичної стійкості бронежилетів.

Для бронетанкової техніки та озброєння існують варіанти як модернізації, так і радикальної заміни морально застарілих зразків на нові, з поліпшеними характеристиками. Наприклад, у середньостроковій перспективі можлива модернізація наявного парку танків Т-64 до виду БМ "Булат". Для БПМ-2 і БМД-2 можлива модернізація із заміною складових, що вичерпали ресурс, на нові, а саме: гармат 2А42 – на ЗТМ-1 (ЗТМ-2), ПТКР "Конкурс" – на ПТКР "Бар'єр". У довгостроковій перспективі для заміни морально застарілих

зразків та подолання відставання у технічному рівні необхідними є закупівля новітніх БМ “Оплот” і БТР-4, які вже прийняті на озброєння, та розроблення нової перспективної бойової платформи.

Щодо вертольотів армійської авіації існує можливість проведення модернізації парку вертольотів типу Мі-2, Мі-8, Мі-24 з метою поліпшення їх льотно-технічних і тактико-технічних характеристик шляхом встановлення нових авіадвигунів, удосконалення пілотажно-навігаційного обладнання та обладнання зв'язку, системи управління озброєнням літаків, зокрема, збільшення дальності виявлення, захоплення та ураження цілей тощо.

На сьогодні спостерігається деяке вирішення цього питання – перші зразки нового озброєння почали надходити до підрозділів, проте їх недостатньо і цей процес необхідно активізувати.

Проблема організації та оперативного управління технічним і тиловим забезпеченням частин та підрозділів НГ України під час виконання СБЗ.

У процесі проведення аналізу виконання СБЗ автори виділили такі негативні факти:

– передача техніки з однієї частини в іншу здійснюється тільки з письмового розпорядження Головного управління (ГУ) НГ України, що не дає можливості оперативно виконувати поставлені завдання;

– відсутність планування та черговості використання автобронетанкової техніки;

– наявність у деяких частинах одного боекомплекта на штатну зброю, що зумовлює необхідність вирішення питань стосовно ешелонування боеприпасів та іншого майна;

– не вирішено питання щодо організації постачання матеріальних засобів приданим підрозділам та підрозділам інших міністерств і відомств;

– недостатня автономність тактичних підрозділів ланки “рота-батальйон” і здатність діяти у відриві від основних сил;

– слабка взаємодія органів управління технічним та тиловим забезпеченням ГУ НГ України, управлінь оперативних територіальних об'єднань, з'єднань та військових частин НГ України з органами державної влади та місцевого самоврядування, аналогічними органами забезпечення об'єднань, з'єднань і частин ЗС України та інших військових формувань у процесі

організації спільного забезпечення в умовах виконання СБЗ.

Зазначені питання потребують розгляду не тільки з позиції наукового аспекту, але й з погляду можливості практичної реалізації у найкоротші терміни. Особливо гостро стоїть питання щодо організації певних видів забезпечення за умови спільного залучення підрозділів (сил) різних силових відомств до проведення спеціальної операції із знешкодження НЗФ. Так, виникає проблема створення єдиної системи забезпечення та управління нею. На думку авторів, керівництво технічним та тиловим забезпеченням спеціальної операції зі знешкодження НЗФ доцільно покласти на представника НГ України або на відповідні органи ЗС України, тому що військові частини і підрозділи НГ України або ЗС України, на відміну від підрозділів СБУ і міліції, мають штатні тилові підрозділи, підготовлених спеціалістів й у змозі розгорнути об'єкти тилу.

На наш погляд, у районі виконання СБЗ доцільно створити тимчасове угруповання технічного та тилового забезпечення (ТУТТЗ), яке було б призначене для технічного, тилового та фінансового забезпечення зведеного угруповання.

Пропонується такий склад ТУТТЗ:

- група управління;
- групи технічного забезпечення;
- групи тилового забезпечення;
- військова база;
- складські комплекси.

Основними задачами ТУТТЗ можуть бути:

– централізоване забезпечення з'єднань, частин та підрозділів (ЗЧП) усіма видами матеріальних засобів та бойової техніки, у тому числі й техніки служб тилу, призначеними згідно із штатами, табелями та нормами постачання;

– створення й утримання нормативних запасів продовольства, техніки та майна на складських комплексах, військовій базі для своєчасного і повного забезпечення ЗЧП;

– організація контролю за порядком доставляння, видавання, обліку та списання матеріальних засобів.

На ТУТТЗ можуть покладатися такі функції:

– організація постачання тактичних груп продовольством, технікою і майном відповідно до норм належності через структурні підрозділи тилу угруповання військ;

- аналіз заявок тактичних груп на техніку, майно та продовольство;
 - проведення розрахунків і складання графіків постачань техніки, майна і продовольства тактичним групам із військових баз, складських комплексів і контроль за доставкою їх до ЗЧП;
 - організація постійного контролю за надходженням, розкредитуванням і розвантаженням транспортів, залізничних вагонів із вантажами, що прибувають централізовано від постачальників, із військових баз і складів; за додержанням встановлених термінів оформлення необхідних приймальних документів;
 - своєчасна організація претензійної роботи з постачальниками у випадках виявлення нестачі і надходження продукції низької якості;
 - здійснення щоденних оперативних розрахунків надходження, наявності, витрати продовольства, техніки і майна, що перебувають у розпорядженні ТУТТЗ;
 - створення й утримання нормативних і страхових запасів техніки, майна та продовольства для угруповання;
 - організація і проведення контролю за обліком, утриманням, видаванням і витрачанням, списанням матеріальних засобів та за їх наявністю у ТУТТЗ; здійснення приймання-передавання матеріальних засобів відповідальними особами у разі їх заміни;
 - розгляд і вирішення питань, пов'язаних із списанням матеріальних засобів, що вийшли з ладу, підготовка і внесення пропозицій щодо їх заміни і ремонту;
 - участь у вирішенні питань фінансування заходів, пов'язаних із забезпеченням діяльності угруповання;
 - організація разом із підрозділами тилу ЗЧП підвезення матеріальних засобів у місця їх зосередження і споживання;
 - приписування на тилове забезпечення і фінансування до частин, у тому числі й частин НГ України, співробітників органів внутрішніх справ (ОВС), що виконують завдання у складі тактичних груп. Підрозділи НГ України, що їх направляють до угруповань для виконання СБЗ, забезпечуються технікою, майном і продовольством згідно із затвердженими штатами, таблицями належності та нормами постачання на день вибуття доволічим органом, до якого вони прикріплені.
- Крім того, потрібна оптимізація всіх органів військового управління, що відповідають за організацію функціонування систем технічного

та тилового забезпечення підрозділів. У зв'язку з цим необхідно, по-перше, визначитися з тим, чи вдосконалювати далі систему забезпечення як єдину структуру і під єдиним керівництвом або ж створити, як було раніше, окремі профільні органи військового управління, здатні оперативно вирішувати питання технічного та тилового забезпечення; а по-друге, за максимально стислі терміни переглянути функціональне призначення профільних органів військового управління з усуненням дублюючих функцій та обов'язковим поверненням їм функцій замовника, що дозволить вирішити проблему кінцевої відповідальності командирів (начальників) за результат роботи за їх напрямком.

Проблеми продовольчого забезпечення, забезпечення речовим майном та побутових умов частин та підрозділів НГ України під час виконання СБЗ.

Наприклад, на момент створення Національної гвардії України існувала проблема, пов'язана із тим, що у Постанові КМУ від 29.03.2002 р. № 426 не було визначено порядок забезпечення харчуванням офіцерів, прапорщиків та військовослужбовців військової служби за контрактом, не було визначено законність забезпечення військовослужбовців додатковим харчуванням під час виконання СБЗ. Сьогодні відповідно до розпорядження командувача НГ України від 01.08.2014 р. № 3/21/2-1781 харчування офіцерів, прапорщиків та військовослужбовців військової служби за контрактом здійснюється за рахунок коштів, що виділяються ним на відрядження.

Існує проблема із підготовленістю кухарського складу до приготування їжі у польових умовах на польових технічних засобах продовольчої служби. На думку авторів, доцільно організувати силами військових частин підготовку кухарів для приготування їжі у польових умовах із присвоєнням їм відповідної категорії кваліфікації. Таке навчання слід організувати за принципом підготовки позаштатних кухарів для планових варт.

У питаннях щодо забезпечення речовим майном НГ України сьогодні користуються Постановою КМУ № 1444 від 28.10.2004 р. у редакції від 28.08.2013 р., яка визначає норми забезпечення військовослужбовців ЗС України, та Постановою КМУ № 1515 від 17.11.2001 р. у редакції від 13.09.2013 р., яка визначає зразки

речового майна для співробітників ОВС і військовослужбовців НГ України. Слід зазначити, що вказані у цих документах предмети речового майна не дозволяють повноцінно виконувати СБЗ, а саме: не передбачені у нормах термобілизна, термочеревики, рукавиці тактичні, шапки-маски, чоботи гумові, кросівки та ін. Потребує комплексного вдосконалювання екіпіровка та спорядження військовослужбовця, які були створені з використанням бойового досвіду, набутого під час воєнних конфліктів, і захищали б спину, плечі, руки, ноги та пахову зону військовослужбовця. Треба запровадити останні закордонні варіанти спорядження, які б містили польову розвантажувальну систему, набір сумок для спорядження і магазинів, рюкзак для рейдів та ін.; не передбачено використання спеціальної маски, яка б кріпилася до шолома, замість протигазів. Матеріали, з яких виробляються предмети речового майна, мають бути стійкими до спалахування.

Крім того існують проблеми організації обігріву та відпочинку особового складу в районах безпосереднього виконання СБЗ. Особовий склад може перебувати тривалий термін у районах виконання СБЗ, відповідно виникає проблема створення побутових умов проживання особового складу у відриві від пунктів постійної дислокації (створення мобільних пунктів обігріву, забезпечення спальними приміщеннями та наметами, ліжками, матрацами, постільною білизною, санітарно-технічними засобами, організація банно-прального обслуговування тощо).

Проблема комфортного розміщення особового складу в польових умовах має дуже вагомe значення. Адже військовослужбовці НГ України виконують завдання за будь-яких погодних умов. У зв'язку з цим у Головному управлінні НГ України було розроблено технічне завдання щодо сучасного пересувного пункту розміщення, обігріву та відпочинку особового складу. Головною вимогою було те, що пункт повинен бути розроблений і виготовлений у вигляді "кунга" на базі двовісного причепа, забезпечувати можливість розміщення не менше 18 військовослужбовців, бути теплим та захищеним від атмосферних опадів. У Головному управлінні НГ України було подано перший зразок згаданого пункту. Наразі на базі однієї з військових частин НГ

України проводиться апробація зазначеного причепа [17]. Планується подання технічного завдання підприємствам на виготовлення мобільних казарм контейнерного типу, які швидко монтуються.

Проблема технічного забезпечення по службах тилу частин та підрозділів НГ України під час виконання СБЗ.

Стан технічних засобів служб тилу НГ України аналогічний описаному вище. Близько 71 % технічних засобів служб тилу експлуатуються 30–40 років і є фізично зношеними та морально застарілими. Для прикладу зупинимося на технічних засобах приготування їжі. Так, на цей час у НГ України більше 50 % засобів приготування їжі у польових умовах припадає на автомобільні (ПАК-200) та причіпні (КП-125, КП-130, КП-2-48) кухні. Серед них частка кухонь, що були виготовлені у 1950-ті роки, складає 9 %, у 1960-ті – 15 %, у 1970-ті – 32 %, 1980-ті – 44 %. Основна частина кухонь, які експлуатуються у НГ України (71 %), складають кухні КП-125. Більшість із них мають серйозний знос унаслідок активної експлуатації.

На сьогодні в Україні немає жодного підприємства, яке виготовляє кухні причіпні. Крім того, служби тилу військових частин не мають у своєму складі сил та засобів для ремонту технічних засобів. Виникає проблема підтримання технічної оснащеності щодо технічних засобів приготування їжі у польових умовах у найближчій перспективі.

Проконсультувавшись з експертами з тилового забезпечення у ЗС України, Державній прикордонній службі та НГ України, автори дійшли висновку, що можна запропонувати три напрямки вирішення вказаної проблеми.

Перший напрямок – ремонт та відновлення існуючого парку технічних засобів приготування їжі у польових умовах. Для цього наразі можливе використання або внутрішніх резервів військових частин та підрозділів, або приватних організацій, які постачають продукцію військового призначення за принципом "аутсорсингу".

Другий напрямок – придбання нових зразків техніки у виробників.

Країни НАТО використовують для приготування їжі у польових умовах кухні Karcher TFK 250. Два кухарі у разі використання польової кухні TFK-250 можуть

забезпечити повноцінним харчуванням 250 осіб. Спеціальна підвіска дозволяє транспортувати причіп під час приготування або підігрівання їжі.

Третій напрямок – розроблення нових технічних засобів приготування їжі у польових умовах з урахуванням особливостей виконання завдань НГ України і використанням вітчизняної промислової бази.

Виходячи з особливостей виконання СБЗ військовими частинами та підрозділами НГ України, можна зробити висновок, що вся військова техніка, у тому числі й техніка тилу, повинна характеризуватися високою мобільністю, доброю прохідністю, легкістю в експлуатації, надійністю та довговічністю. Таким вимогам можуть відповідати автомобільні та причіпні кухні. Так, на заводі КрАЗ вироблено експериментальний екземпляр кухні-причепи КрАЗ-А061Р2, яка змонтована на двовісному причепі і обладнана двома тепловими блоками з трьома харчоварильними котлами, жаровою шафою, холодильною установкою ємністю 1000 л, шафами для хліба, спецій, інвентарю та спецодягу, ванною для миття посуду, комплектом посуду та кухонного інвентарю.

Проте слід зауважити, що для подальшого дослідження можливостей оновлення парку технічних засобів служб тилу НГ України шляхом розроблення нових зразків доцільно залучити відповідних інженерно-технічних спеціалістів установ, організацій або конструкторських бюро. Крім того, можна з високою часткою ймовірності стверджувати, що вартість таких нових зразків буде надто високою у випадку, коли замовником цих досліджень та розробок буде лише НГ України. Тому така робота потребує серйозного управління з боку держави та створення державної програми оновлення військової техніки служб тилу всіх військових формувань.

Висновок

Таким чином, у статті проаналізовано досвід виконання Національною гвардією України службово-бойових завдань у сучасних умовах. Сформовано низку проблемних питань, які потребують оперативного вирішення, зокрема: проблема організації технічного обслуговування бойової техніки та озброєння, їх своєчасного ремонту і евакуації; проблема технічного оснащення частин і підрозділів НГ України сучасними зразками бойової техніки,

озброєння та засобами індивідуального бронезахисту; проблема організації та оперативного управління технічним і тилowym забезпеченням частин та підрозділів НГ України під час виконання СБЗ; проблема продовольчого забезпечення, забезпечення речовим майном та побутових умов частин та підрозділів НГ України; проблема технічного забезпечення по службах тилу частин та підрозділів НГ України під час виконання СБЗ. Крім того, намічено основні шляхи і заходи вирішення зазначених вище проблем.

Список використаних джерел

1. Comments.ua Коментарі [Електронний ресурс] / АТО виявила критичний стан тилового забезпечення Збройних Сил. – Порошенко – Режим доступу : [www/ URL: http://ua.comments.ua/money/235330-ato-viyavila-kritichniy-stand-tilovogo.html](http://www.ua.comments.ua/money/235330-ato-viyavila-kritichniy-stand-tilovogo.html) (дата звернення: 20.12.2014). – Назва з екрана.
2. Жуков, Г. К. Воспоминания и размышления [Текст] : в 2 т. / Г. К. Жуков. – М. : ОЛМА-ПРЕСС, 2002. – Т. 1. – 2002. – 415 с.
3. Мейтин, А. И. Тыловое обеспечение войск Советской Армии в Афганистане (1979–1989 гг.) [Текст] / А. И. Мейтин, А. Г. Турков. – С Пб. : ВАТТ, 2010. – 391 с.
4. МО РФ, ГШ ВС России. Применение Ограниченного контингента советских войск для оказания военной помощи правительству Афганистана (декабрь 1979 г. – февраль 1989 г.) [Текст]. – М. : Воениздат, 1993. – 287 с.
5. Воздушно-космическая оборона [Електронний ресурс] / Особенности оперативного (боевого), морально-психологического, технического и тылового обеспечения советских и российских войск в локальных войнах и вооруженных конфликтах. – Режим доступу : <http://www.vko.ru/biblioteka/osobennosti-operativnogo-boevogo-moralno-psihologicheskogo-tehnicheskogo-i-tylovogo> (дата звернення: 20.12.2014). – Назва з екрана.
6. Публикации о конфликте в Чечне [Електронний ресурс] / В тылу затишья не бывает. – Режим доступу : <http://www.memo.ru/hr/hotpoints/N-Caucas/ch99/000606/kz0606a.htm> (дата звернення: 20.12.2014). – Назва з екрана.
7. Трунов, П. И. Чеченский конфликт. Истоки, развитие. Тактика вооруженных формирований [Текст] : учеб.-метод. пособие / П. И. Трунов, Ю. С. Васильев. – М. : МГТУ “Станкин”, 2001. – 69 с.

8. Родионов, А. А. Современный опыт тылового обеспечения при ведении боевых действий [Текст] / А. А. Родионов, И. С. Аверин // Наука и военная безопасность. Научно-теоретическое приложение. – Вып. 3. – Минск : Воениздат, 2006. – С. 51–54.

9. Резяпов, Н. Основные аспекты развития системы тылового обеспечения ВС США [Текст] / Н. Резяпов // Зарубежное военное обозрение. – 2012. – Вып. 3. – С. 24–29.

10. Владимиров, В. Тыловое обеспечение механизированной дивизии Сухопутных войск США [Текст] / В. Владимиров // Зарубежное военное обозрение. – 1990. – Вып. 3. – С. 21–27.

11. Ролін, І. Ф. Обґрунтування основних структурно-функціональних характеристик системи тилового забезпечення угруповання Національної гвардії України [Текст] / І. Ф. Ролін // Честь і закон. – 2014. – № 2. – С. 28–36.

12. Романченко, І. С. Погляди на розвиток системи матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України [Текст] / І. С. Романченко, В. О. Шуєнкін // Наука і оборона. – 2007. – № 4. – С. 22–27.

13. Хазанович, О. І. Система матеріально-технічного забезпечення. Ретроспектива розвитку та напрямки удосконалення [Текст] / О. І. Хазанович // Наука і оборона. – 2007. – № 1. – С. 53–57.

14. Бондаренко, О. Г. Проблеми організації продовольчого забезпечення за умови спільного залучання частин (підрозділів) внутрішніх військ МВС України та інших силових структур відомств до проведення спеціальної операції [Текст] / О. Г. Бондаренко, С. П. Павлов, О. Г. Касім // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба. – Вип. 1 (23). – Х. : ХУПС ім. Івана Кожедуба, 2010. – С. 184–187.

15. Радзиевский, А. И. Танковый удар [Текст] / А. И. Радзиевский. – М. : Воениздат, 1977. – 269 с.

16. Адан, А. На берегах Суэца: воспоминания израильского генерала о войне Судного дня [Текст] / А. Адан. – М. : Воениздат, 1992. – 165 с.

17. Національна гвардія України [Електронний ресурс] / До Нацгвардії почали надходити пересувні пункти розміщення, обігріву та відпочинку особового складу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vv.gov.ua/news> (дата звернення: 20.12.2014). – Назва з екрана.

Стаття надійшла до редакції 27.02.2015 р.

Рецензент – доктор військових наук, професор Г. А. Дробаха, Національна академія Національної гвардії України, Харків, Україна